

การพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนบ้านหนองกุงใหม่ อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดชัยภูมิ

เจริญ บุญสุชา,¹ จิตรลดา ชิวดอน,² ชัยยุทธ ศิริสุทนต์³

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหนองกุงใหม่ อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดชัยภูมิ โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศภายใน ใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการ (action research) 2 วงรอบ กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า 18 คน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล 2 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกการนิเทศ และแบบประเมินผล ข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์โดยใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์โดยใช้วิธีพรรณนาวิเคราะห์

ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

การพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโรงเรียน บ้านหนองกุงใหม่ อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดชัยภูมิ ในวงรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศภายในทำให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และสามารถดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานที่ 12 ได้ แต่การดำเนินงานในตัวเองที่ 2 มีผลการดำเนินงานยังไม่เป็นที่น่าพอใจนัก ทั้งนี้เป็นเพราะว่าครูยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับการจัดการข้อมูลและสารสนเทศ จึงได้ดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์การนิเทศภายใน ทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจ เกิดทักษะและสามารถดำเนินการจัดการข้อมูลและสารสนเทศอย่างเป็นระบบ ครบคลุมและเพียงพอต่อการนำไปใช้ สืบค้นได้ง่ายและรวดเร็วมีผู้รับผิดชอบข้อมูลและสารสนเทศของงานทั้ง 4 ด้าน การวางแผนการจัดเก็บ

¹ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านนครบูรณธรรมโฆสิตวิทยาคาร อำเภอบรบือ จังหวัดนครราชสีมา

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ข้อมูลและสารสนเทศซึ่งโรงเรียนได้จัดเก็บในรูปแบบแฟ้มเอกสาร และการจัดเก็บโดยใช้ระบบต่าง ๆ ของคอมพิวเตอร์ เพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการนำข้อมูลและสารสนเทศมาใช้งาน

บทนำ

ด้วยเหตุที่มาตรา 47 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ บัญญัติให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งการประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอก เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกระดับและต้องเป็นไปตามที่กฎกระทรวงกำหนด ดังนั้นจึงได้มีการยกเลิกกฎกระทรวงที่ออกไปแล้ว และให้ใช้กฎกระทรวงที่ปรับใหม่ คือ กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 แทน โดยที่หลอมรวมการประกันคุณภาพภายในของการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา การอุดมศึกษา และการประกันคุณภาพภายนอกที่ชัดเจนขึ้น ซึ่งหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติของดำเนินการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมี 8 ประการ ดังนี้ 1) กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 3) การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ 4) ดำเนินงานตามแผนการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 5) จัดให้มีการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 6) จัดให้มีการประเมินคุณภาพคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 7) จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพคุณภาพภายใน 8) จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง จะเห็นได้ว่าระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในส่วนการศึกษาขั้นพื้นฐาน ยังคงกำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติไว้เช่นเดิม กล่าวคือ ให้สถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมาย ซึ่งได้แก่มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีการพัฒนาและประเมินตนเองอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี ใช้กระบวนการบริหารที่ดีสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายในการบริหารและจัดการศึกษามุ่งให้การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเป็นการประกันคุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงผลอันเกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2553 : 5-6)

โรงเรียนบ้านหนองกุงใหม่ อำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสำหรับปีการศึกษา 2553 กล่าวคือ จากรายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปี (Self Assessment Report : SAR)

(โรงเรียนบ้านหนองกุงใหม่, 2552 : 52–58) พบว่า โรงเรียนบ้านหนองกุงใหม่มีผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในมาตรฐานที่ 12 อยู่ในระดับพอใช้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของ สมศ. ในรอบที่ 2 (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2549 : 43–46) พบว่า โรงเรียนมีผลการประเมินคุณภาพภายนอก มาตรฐานที่ 11 มีผลการประเมินคุณภาพอยู่ในระดับพอใช้ เมื่อพิจารณารายตัวบ่งชี้ พบว่า ตัวบ่งชี้ที่ 1 มีผลการประเมินคุณภาพอยู่ในระดับพอใช้ จากผลการประเมินดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษายังไม่ผสมผสานกลมกลืนเป็นส่วนหนึ่งของระบบการบริหารจัดการของโรงเรียนที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา อันจะนำไปสู่การประกันคุณภาพการศึกษาที่มีคุณภาพ ผู้ศึกษาค้นคว้าและผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้ปรึกษาหารือเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในมาตรฐานดังกล่าวให้มีคุณภาพอยู่ในระดับที่สูงขึ้น

ผู้ศึกษาค้นคว้าในฐานะที่เป็นครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีความตระหนักและเห็นความสำคัญที่จะพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาภายใต้กรอบและนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาตามหลักเกณฑ์ของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และสามารถดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในให้ประสบผลสำเร็จตามเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนบ้านหนองกุงใหม่ เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกรอบที่ 3 ต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหนองกุงใหม่ อำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ

วิธีการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและผู้ให้ข้อมูล

1. กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและผู้ให้ข้อมูล

1.1 กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและให้ข้อมูลหลัก (Research Participants) จำนวน 18 คนประกอบด้วย ผู้ศึกษาค้นคว้า ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ด้วยความสมัครใจ ได้แก่ ครูในโรงเรียนบ้านหนองกุงใหม่ จำนวน 17 คน

1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม (Key Informants) ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนบ้านหนองกุงใหม่ จำนวน 2 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบ แบบสังเกตการประชุมเชิงปฏิบัติการ แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกการนิเทศภายใน และแบบประเมินผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ศึกษาและสร้างความเข้าใจ วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทดสอบ การสังเกต การสัมภาษณ์ และการนิเทศภายใน เพื่อกำหนดทิศทาง สร้างข้อสรุป ข้อมูลที่ได้ในเชิงปริมาณจะดำเนินการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ แล้วนำเสนอรายงานผลการวิเคราะห์ตามกรอบการศึกษาค้นคว้าในลักษณะการบรรยายเชิงพรรณนาวิเคราะห์

ผลการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research Principle) ตามแนวคิดของ เคมมิส และแม็กแท็กการ์ท (Kemmis and McTaggart, 1988 : 11-15) เพื่อพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหนองกุงใหม่ โดยดำเนินการเป็น 2 วงรอบ (Spiral) แต่ละวงรอบประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) มีผลการศึกษาค้นคว่าดังนี้

ผลการดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 1 จากการดำเนินการพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหนองกุงใหม่ โดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการทั้ง 2 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมการบรรยายให้ความรู้และกิจกรรมการฝึกปฏิบัติทำให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษา มาตรฐานที่ 12 ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าสามารถวิเคราะห์ข้อมูลและดำเนินการพัฒนาระบบฐานข้อมูล การตรวจสอบและทบทวนรายงานประจำปีของสถานศึกษาตามมาตรฐานที่ 12 ได้นอกจากนี้สถานศึกษาได้มีการปรับโครงสร้างและระบบบริหารงานให้ชัดเจนขึ้น พร้อมทั้งมี

คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการจัดทำคู่มือการบริหารงานทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคลากร และการบริหารงานทั่วไป ทำให้บุคลากรทุกคนได้ทราบและปฏิบัติตามบทบาท หน้าที่ตามภาระงานที่ตนรับผิดชอบได้ การพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนบ้านหนองกุงใหม่ โดยใช้กลยุทธ์การนิเทศภายใน พบว่า ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ในมาตรฐานที่ 12 มากยิ่งขึ้น และสามารถดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในมาตรฐานที่ 12 ได้ แต่การดำเนินงานในตัวบ่งชี้ที่ 2 มีผลการดำเนินงานยังไม่เป็นที่น่าพอใจนัก ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ายังไม่เข้าใจเกี่ยวกับการจัดการข้อมูลและสารสนเทศ ผู้ศึกษาค้นคว้าและผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าจึงได้มาปรึกษาหารือร่วมกันที่จะดำเนินการพัฒนาการดำเนินงานในตัวบ่งชี้ที่ 2 และมีมติกำหนดให้ใช้กลยุทธ์การนิเทศภายในสำหรับการพัฒนาในวงรอบที่ 2 ต่อไป

ผลการดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2 ดำเนินการพัฒนาโดยใช้กลยุทธ์การนิเทศภายในทำให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจ เกิดทักษะและสามารถดำเนินการจัดการข้อมูลและสารสนเทศอย่างเป็นระบบ ครบคลุมและเพียงพอต่อการนำไปใช้ สืบค้นได้ง่ายและรวดเร็ว มีผู้รับผิดชอบข้อมูลและสารสนเทศของงานทั้ง 4 ด้าน โดยผู้ร่วมศึกษาค้นคว่าร่วมกันกำหนดกรอบการเก็บข้อมูลเฉพาะที่จำเป็น การวางแผนการจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศซึ่งโรงเรียนได้จัดเก็บในรูปแบบแฟ้มเอกสาร และการจัดเก็บโดยใช้ระบบต่าง ๆ ของคอมพิวเตอร์ เพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการนำข้อมูลและสารสนเทศมาใช้งาน

อภิปรายผล

การพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โรงเรียนบ้านหนองกุงใหม่ โดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศภายในในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผล ดังนี้ การพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหนองกุงใหม่ ทั้ง 2 วงรอบ พบว่า ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในมากยิ่งขึ้น สามารถดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ โรงเรียนมีการจัดการข้อมูลและสารสนเทศที่ครอบคลุมงานทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคลากร และการบริหารงานทั่วไป สามารถนำไปพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

สถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ฉัตรชัย โสรรัตน์ (2549 : 77-80) พบว่า การพัฒนาระบบงานประกันคุณภาพภายในโดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา คือ การประชุม การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศ ทำให้ระบบงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนลำน้ำพองมีความสมบูรณ์ ถูกต้อง และมีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับผลการศึกษาของวิสิทธิ์ สังฆะมณี (2549 : 130-138) พบว่า การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้านผู้เรียนโดยใช้กลยุทธ์การอบรมเชิงปฏิบัติการ และการศึกษาดูงานส่งผลให้ครูมีความตระหนัก มีความรู้ความเข้าใจในการทำงาน ร่วมกันวางแผนพัฒนางาน มีการตรวจสอบ ประเมินตนเอง ระดมกำลังช่วยเหลือการทำงาน ทำให้มีการพัฒนา และการปรับปรุงคุณภาพงานให้เข้าสู่มาตรฐาน สอดคล้องกับผลการศึกษาของกอบเกียรติ จันสุธรรม (2551 : 91-112) พบว่า การพัฒนาการดำเนินงานสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา โดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ วิธีปฏิบัติสู่ความเป็นเลิศ (Best Practice) และการนิเทศ กำกับ ติดตาม ทำให้สามารถแก้ไขปัญหาการดำเนินงานสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนได้ดีขึ้น มีสารสนเทศที่มีคุณภาพ การพัฒนาการดำเนินงานสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนทำให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนให้ได้มาตรฐานต่อไป สอดคล้องกับผลการศึกษาของประไพพรรณ ยศกลาง (2551 : 64-79) พบว่า การพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศภายใน ได้ช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งระบบการบริหารโรงเรียน 4 ด้าน ข้าราชการครูมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติงานตามหน้าที่ ตามความรับผิดชอบตามโครงสร้างการบริหารงานโรงเรียนได้อย่างคล่องตัว สอดคล้องกับผลการศึกษาของแพนลดา โคตรชมพู (2552 : 60-78) พบว่า การพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโดยใช้กลยุทธ์การประชุมแบบมีส่วนร่วม AIC และการนิเทศ ทำให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะและสามารถนำความรู้ความเข้าใจระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในไปใช้ในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนได้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ไพรวล จันทรटना (2552 : 79-110) พบว่า การพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโดยใช้กลยุทธ์การประชุมแบบมีส่วนร่วม AIC การอบรมปฏิบัติการ และการศึกษาดูงานทำให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทุกคนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาและได้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ สามารถประชาสัมพันธ์ เผยแพร่สู่สาธารณชน ร่วมกับขั้นตอนของกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับผลการศึกษาของวันฉวี คำของ (2552 : 78-93) พบว่า การพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา โดยใช้กลยุทธ์การประชุม

เชิงปฏิบัติการและการนิเทศ ทำให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาและสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาบุคลากรให้เกิดการพัฒนาตนเอง จนก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และสามารถนำรูปแบบและวิธีการที่หลากหลายใช้ในการพัฒนางานประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้งานการประกันคุณภาพการศึกษามีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จากการใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศภายใน ในการพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหนองกุงใหม่ ให้มีผลการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ สามารถอภิปรายผลดังนี้

1. การประชุมเชิงปฏิบัติการ มีกิจกรรมย่อย ได้แก่ กิจกรรมการบรรยายให้ความรู้และกิจกรรมการฝึกปฏิบัติทำให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนักในบทบาทหน้าที่และเห็นความสำคัญของการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษา มาตรฐานที่ 12 ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าสามารถวิเคราะห์ข้อมูล วางแผนและดำเนินการพัฒนาระบบฐานข้อมูล การตรวจสอบและทบทวนรายงานประจำปีของสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า เมื่อผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้รับความรู้จากการบรรยายของวิทยากร ได้ศึกษาเอกสารใบความรู้ ได้ฝึกปฏิบัติจริงและร่วมปรึกษาหารือกัน จึงทำให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนักในบทบาทหน้าที่และเห็นความสำคัญของการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับหลักการประชุมเชิงปฏิบัติการที่ พันธ์ หันนาคินทร์ (2542 : 98) กล่าวว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการเป็นการประชุมปรึกษาหารือเพื่อแก้ปัญหาทางภาคปฏิบัติ ระหว่างผู้มีประสบการณ์ในงานนั้น ๆ มาเป็นอย่างดีและผู้เข้ารับการอบรมมีความสนใจที่จะแก้ปัญหาเหล่านั้นด้วยการปฏิบัติจริง และสอดคล้องกับหลักการประชุมเชิงปฏิบัติการที่ สมพงษ์ เกษมสิน (2545 : 193-194) กล่าวว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการเป็นการประชุมปรึกษาหารือกัน เพื่อให้ครูได้รับการพัฒนาความรู้ เพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้และการปฏิบัติงานระหว่างวิทยากร หรือผู้มีประสบการณ์กับผู้ร่วมประชุมและมีความสนใจที่จะแก้ปัญหาและพัฒนาการปฏิบัติงานร่วมกัน เป็นวิธีการสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากร

2. การนิเทศภายใน มีกิจกรรมย่อย ได้แก่ การให้คำปรึกษา แนะนำ และการปรับปรุงแก้ไข ทำให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจ เกิดทักษะและสามารถดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าสามารถดำเนินการจัดการข้อมูลและสารสนเทศอย่างเป็นระบบ ครอบคลุมและเพียงพอต่อการนำไปใช้ สืบค้นได้ง่ายและรวดเร็ว มีผู้รับผิดชอบข้อมูลสารสนเทศของงาน

ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคลากร และการบริหารงานทั่วไป โดยผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าร่วมกันกำหนดกรอบการเก็บข้อมูลเฉพาะที่จำเป็นการวางแผนการจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศซึ่งโรงเรียนได้จัดเก็บในรูปแบบแฟ้มเอกสาร และการจัดเก็บโดยใช้ระบบต่างๆ ของคอมพิวเตอร์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้รับการช่วยเหลือ แนะนำที่ดีจากผู้บริหารสถานศึกษา ทำให้มีความมั่นใจเพิ่มมากขึ้น มีขวัญกำลังใจที่ดีในการปฏิบัติงาน มีความรู้ความเข้าใจ เกิดทักษะและสามารถดำเนินการปรับปรุงแก้ไขและดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการนิเทศภายในที่ สุรศักดิ์ ปาเฮ (2545 : 26) กล่าวว่า การนิเทศภายในโรงเรียน (In-school supervision) เป็นการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารกับครูในโรงเรียน ในการที่จะปรับปรุงแก้ไข พัฒนาการทำงานของครูให้มีประสิทธิภาพและส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1.1 ในการพัฒนาครั้งนี้ แม้จะมีการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น แต่ก็มีปัญหาเกิดขึ้นหลายประการ เช่น ความร่วมมือของบุคลากรในโรงเรียน ความต่อเนื่องของการดำเนินกิจกรรมและความต่อเนื่องในการปฏิบัติ เป็นต้น ปัญหาเหล่านี้ควรได้รับการแก้ไขต่อไป หรือนำไปพิจารณาเพื่อหาแนวทางในการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาในการศึกษาครั้งต่อไป

1.2 การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนควรมีการจัดองค์กร โครงสร้างและระบบบริหารงานที่ชัดเจน เพื่อบุคลากรจะได้ดำเนินการจัดการข้อมูลและสารสนเทศอย่างเป็นระบบ ถูกต้อง ครบคลุมและเพียงพอตามภาระงานที่ตนเองรับผิดชอบ สามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 การนิเทศภายใน ควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ เพื่อเป็นการให้คำแนะนำช่วยเหลือการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียน เป็นการสร้างสรรค์วิธีการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เป็นการร่วมมือสร้างความเข้าใจในการทำงานร่วมกัน และเป็นการสร้างความมั่นใจ ความสบายใจและกำลังใจในการทำงาน

1.4 การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานสามารถใช้เป็นข้อสนเทศในการพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สำหรับมาตรฐานอื่น โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรในโรงเรียนต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการจัดการข้อมูลและสารสนเทศ
อย่างเป็นระบบ ถูกต้อง และครอบคลุมทุกมาตรฐาน

2.2 ควรมีการศึกษาค้นคว้าให้ครอบคลุมทุกด้านของมาตรฐานการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน เพื่อให้การดำเนินงานมีความถูกต้อง และสมบูรณ์ตามระบบการประกัน
คุณภาพภายใน

เอกสารอ้างอิง

- กอบเกียรติ จันสุธรรม. (2551). การพัฒนาการดำเนินงานสารสนเทศเพื่อการประกัน
คุณภาพการศึกษาโรงเรียนเมืองสรวงวิทยา อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด.
การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ฉัตรชัย โสรรัตน์. (2549). การพัฒนาระบบงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนลำน้ำพอง
อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม., มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ประไพพรรณ ยศกลาง. (2551). การพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษา โรงเรียนบ้านโนนสัง อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา. การศึกษา
ค้นคว้าอิสระ กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม
- พนัส หันนาคินทร์. (2542). การพัฒนาบุคลากร. กรุงเทพฯ : ต้นอ้อการพิมพ์.
- แพนลดา โคตรชมพู. (2552). การพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา
ภายในโรงเรียนบ้านนาคำมูลชมภูพร อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย.
การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ไพรวล จันทรัตน. (2552). การพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
โรงเรียนบ้านนายม อำเภอฟิบูลย์รักษ์ จังหวัดอุดรธานี. การศึกษาค้นคว้าอิสระ
กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- โรงเรียนบ้านหนองกุงใหม่. (2552). รายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปี (Self
Assessment Report) ปีการศึกษา 2552. ชัยภูมิ : โรงเรียนบ้านหนองกุงใหม่.
- วันฉนัย คำทอง. (2552). การพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียน
บ้านหนองโป่งราษฎร์บำรุง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา. การศึกษา
ค้นคว้าอิสระ กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- วิสิทธิ์ สังฆะมณี. (2549). การพัฒนาระบบงานประกันคุณภาพภายในด้านผู้เรียน โรงเรียน
ชุมชนบ้านประตู่ชัย อำเภอรวิชัยบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด. การศึกษาค้นคว้าอิสระ
กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.

- สมพงษ์ เกษมสิน. (2545). *การบริหารบุคคลแผนใหม่ MODERN PERSONNEL ANAGEMENT* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน). (2549). *รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับชั้นพื้นฐาน รอบ 2 (พ.ศ. 2549 – 2553)*. กรุงเทพฯ : สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน).
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2553). *แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2545). *การนิเทศภายในหัวใจของการปฏิรูปการเรียนรู้ในโรงเรียน*. วารสารวิชาการ. 5(8) : 25-31.
- Kemmis, S. and R. McTaggart. (1988). *The Action Research Planner* (3rded). Vitoria : Deakin University Press.